

10

Serap Ekiz Aktaş İzmir

Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Ben 1982 yılında Almanya'da Dinslaken şehrinde doğdum. Üç kardeşiz: iki kız ve bir erkek. Evliyim. Bir kızım var. Kızımın adı Senem. Şu an üç yaşındadır. Almanya'da Duisburg şehrinde yaşadık, ilkokulu ve ortaokulu orada okudum. Dokuzuncu sınıfı dönem birinciliği ile bitirmiştım. Onaltı yaşına kadar Almanya'da büyüdüm.

1998 senesinin ağustos ayında Türkiye'ye kesin dönüş yaptık. İzmir - Karşıyaka semtine yerleştik. Erkek kardeşimle ben Bornova Anadolu Lisesine başladık. Maalesef denklik problemi nedeniyle bir sene kayıp yaşayarak ben dokuzuncu, erkek kardeşim de altıncı sınıfı tekrar okumak zorunda kaldık. 2001 yılında Bornova Anadolu Lisesinden mezun oldum. 2001 senesinin eylül ayında Dokuz Eylül Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Bölümü okumaya başladım. Bu bölümden üçüncülükle 2005 yılında mezun oldum. Aynı yıl içerisinde ekim ayında Beyaz Balon Anaokulunda Almanca öğretmeni olarak görev aldım. İki sene burada çalıştım. 2007 yılından beri de İzmir'de TAKEV okulunda Almanca öğretmeni olarak görev yapıyorum. Mesleğimi çok seviyorum ve her zaman kendimi alanımda geliştirmek için uğraşıyorum.

Ailenizin kökeni neresi?

Annem Tire' doğumlu ama İzmir - Karşıyaka'da büyümüş. Onsekiz yaşına kadar ailesiyle yaşamış. Dört kız ve bir erkek kardeşlerdir. Ondokuz yaşında babamla evlenip Almanya'da yaşamaya başlamış. Hiç Almanca bilmiyordu. Almanya'da temizlikte, kasapta, çamaşırhanede çalışmış. Babam Aydın-

Buharkent doğumludur. Küçük yaşlarda annesinden ayrılıp ağabeylerinin yanına İzmir'e gelmiş. Yedi kardeşiler. Dört erkek ve üç kız kardeş. İzmir'de çeşitli işlerde çalışmış. Daha sonra büyük abisi babamı Almanya'ya aldirmiş. Burada tornacılık yapmış ve başka işlerde çalışmış. Babam Türkiye'den emeklidir.

Türkiye'ye neden döndünüz?

Türkiye'ye ailem istediği için döndük. Kardeşlerim ve bana sorulsaydı biz dönmek istemiyorduk. Çünkü arkadaşlarımız ordaydı, çevremiz ordaydı, alışılmış bir sistem ve ortam var, okul başarılarımız var, yani genel olarak mutluyduk. Fakat ailem çocuklarının daha saygılı, milletini ve vatanını tanıyan çocuklar olarak büyümemizi istediği için dönmenin küçük yaşta çok uygun olacağını düşünmüşler. Hani ne derler "Ağaç yaşken eğilir" hesabı. Şimdi baktığım zaman "İyi ki dönmüşler." diyorum. Tabi kendi adıma. Orada her şey çok güzel, sistematik, disiplinli, insanlar birbirlerine saygı duyuyor - fakat Türk insanında olan o sıcaklık orada yok. Almanya'da her gün aynı monotonlukta devam ediyormuş gibi geliyordu. Bunun sebebini bilmiyorum ama zamanla çok bunaltıcı olduğu kesindi. Buradaki yaşam eğer maddi anlamda bir sorununun yoksa çok güzel. Her şey insanın ulaşabileceği şekilde ayağın altında. Yazın özellikle geceleri o dışarı çıkmalar... İnsanların birbirine gidip gelmeleri... Deniz... Güneş... Pırıl pırıl her yer. Tabii ki ülkemizin birçok eksigi var ama bu güzellikler onları görmemizi engelleyebiliyor.

Erkek kardeşim mesela kaç sene sonra tekrar Almanya'ya döndü. O oradaki hayatı daha çok seviyor. Maddi anlamda daha çok şey sağlanabileceğini düşünüyor. Hayatın daha lüks olduğunu savunuyor. Tabii ki onun için bir aile özlemi söz konusu oluyor. Herkes burada ama bir de tek kendi orada.

Almanya 'da yaşayan Alman ya da Türk dostlarınız var mı?

Almanya'da annemin amcasının kızı, kardeşim, eski komşularımız var. Geldiklerinde ya da telefonda her zaman konuşuruz. Daha çok annemle konuşurlar. Bizim ailede bağlantı noktamız her zaman için annemdir. Gelince en iyi şekilde ağırlamaya çalışırız veya gezdiririz. Facebook'tan

Almanya'daki arkadaşlarımla konuşurum. Onları orada bulduğum için çok sevinirim. Genel olarak ilişkilerimiz iyidir. Herkese her zaman kapımız açıktır.

Burada Almancı olarak veya orada yabancı olarak ayrımcılıkla, aşağılamayla, dışlamayla karşılaştınız mı?

Almanya'da pek böyle şeylerle karşılaşmadım. Aksine, okulumda da başarılı olduğum için hep destek ve övgü gördüm.

Ama Türkiye'de hep bu Almancı olma duygusunu yaşattılar. Okulda zaten bütün Almancılar bir sınıfta olduğumuzdan dolayı öğretmenler bize daha bir küçümser bakardı. Kendimizi uygun bulduğumuz ve emin olduğumuz dersler bu durumda hep Almanca dersleri oluyordu. Üniversitede de başka bölüm okuyamıyorsun, siz anlamazsınız diyerek bizleri küçümseme, dışlama devam etti. Aslında bizim gibi Almancıların ne suçu var ki. Bizler işte küçük yaşlarda geliyoruz. Ne Türk kültürünü biliyoruz ne dersleri. Bizler nasıl adapte olalım? Ya da çok yaşadığım şeylerden biri; "Sizde para çoktur" sözü. Almanya'dan dönmek demek, paramız var artık yeter bu nedenle dönüyoruz demek değildir ki. İnsanlar bunlarda para var, o nedenle rahatlar diye düşünüyorlar. Aslında Almanya'da bu paranın nasıl kazanıldığına dair bir bilgileri yok. Ben çok iyi hatırlıyorum ki annemlerin işlerinde çalışıp akşama da eve gelip ek iş yaptıklarını. Annemin işinden gelip de üç çocuğa yemek, kıyafet ayarlayıp yorgun düştüğünü. Çoğu zaman para biriktirmek için her şeyi alamadıklarını bilirim. Babamın kilometrelerce uzak işlere gidip geldiğini ya da inşaatlarda yattığını bilirim. Almancı olmak özellikle Türkiye'de burnunuzun önüne sürekli tutuluyor. Çocuk yetiştirirken, okuldayken, kısaca hemen hemen her zaman kendini belli ediyor.

Kendinizi Alman kültürüne mi yoksa Türk kültürüne mi daha yakın hissediyorsunuz?

Aslında kendimi Türk ama Alman kültürünü yansıtan bir Türk olarak görüyorum. Disiplin, düzen, hakkaniyet duygusu, düşünceli olma, çalışkanlık gibi Almanya'ya özgü özellikleri çok yansıtıyorum. Bu özellikleri ne olursa olsun her alanda yansıtıyorum.. Eşimin ailesine mesela çok uzak

gelebiliyor bazen. Çünkü Türkiye’de bunlar her zaman olan şeyler değildir. Bana göre çocuklar belli bir kural çerçevesinde büyümeliler. Mesela evde her yeri elleylebilir, deneyler yapabilir, her yere çıkabilir. Her işini kendi yapabilir. Ben kendisi yapsın diye yönlendiriyorum. Ama dışarı çıkınca ya da bir yere gidince kurallar var uyulması gereken. Bir örnek daha: kızımın yatma saati hiç değişmez. Dokuz, dokuzbuçuk arasında mutlaka yatmış olmalıdır. İster onda uyasun ister onbirde. Kuralımız o saatte yatağa girmektir. Ama Türkiye’ye bakarsanız çoğu çocuk saat onda onbirde hatta gece yarısı oluyor yatmıyorlar. Tabii ki de çocukların iç saatleri de bu konuda önemli. Uykusu gelmiyorsa ne yapsın çocuk ama alışkanlık kazanması için çalışılmalı. İnsanlar genelde ne öğrendiyse onu yansıtırlar. Bende bunu Almanya’da böyle öğrendim ve bana doğru gelenler de bunlar. Herkesin doğrusu kendine göreler.

Ben oradaki disiplini, oranın insanlığını ve de alışveriş yapmayı özlüyorum. Burada disiplin ve insanlık çok zordur. İnsanlar eskiden birbirini düşünüp kollarken, şimdi bana bir şey olmasın da kime ne olursa olsun düşüncesindeler. Çok üzücü. Disiplin veya başka tabirler kurallar deseniz herkese göre değişkendir. Böyle bir şey olamaz ya kural herkesi bağlamalı ya da hiç olmamalıdır. İnsana göre muamele çok yapılıyor. Her insan ne olursa olsun aynı haklara sahip olmalıdır. Yoksa buradaki hava, sıcaklık, deniz vs. bana güzel geliyor. Almanya’daki monotonluk beni çok sıkıyordu. Her gün değişik şeyler yapsanız da sanki aynı şeyi yapıyormuş gibi gelirdi bana. Burada her gün aynı şeyi yaşadığın halde bana hiç de öyle gelmiyor. Ama bu konuda havanın bence çok önemi var. Kışın Türkiye’de hava ara ara açıyor ve biz mutlu oluyoruz.

Eşinizden ve onunla tanışmanızdan söz eder misiniz?

Eşimle internette tanışıp yaklaşık bir seneye kadar hiç görüşmeden karşılıklı konuştuktan sonra yüz yüze görüşmeye başladık. Yaklaşık altı ay sonra askere gitti ve iki sene sonra da nişanlandık. Ve tanıştıktan tam altı sene sonra evlendik. İkimizde çok merhametli, sevecen insanlarız. Ailelerimize çok düşkünüzür. Birbirimizin ailesine çok saygı duyarız.

Zıt yönlerimiz de kültür farklılığından dolayı ortaya çıkabiliyor. Mesela benim annem bizi soğuk havalarda her zaman dışarı çıkarmıştır. Hiç öyle kat kat giydirmemiştir. Ya da gerektiği yerde ağlamaktan zarar gelmeyeceği ve insanın her dediğinin olmayacağı konusunda eğitmiştir. Eşimin annesi ise tam tersine çocukların soğuk havalarda dışarı çıkmaması ve de kat kat giyinmeleri gerektiği konusunda çok katıdır.

Ben daha detaylı ya da daha sistematik ve plan programlı olmaya çalışıyorum. En önemlisi de kuralcıyım. Benim Almanya'da öğrendiğim kurallarım var. Onları ister istemez yansıtıyorum ve bu şekilde de yaşıyorum. Şimdi kızımı da kuralcı yetiştiriyorum. Bir insan kuralların ne olduğu bilmeli bence. Özellikle çocukların kurallara ihtiyacı var. Tabii ki sürekli baskı kurarak değil ama fark ettirmeden de kural verilebilir. Eşimin de kendine göre kuralları var ama uygulama ve takip konusunda devamı olmayabiliyor.

Mesleğinizin yaşamınıza ve ailenize yansıması, etkileri nelerdir?

Ben Almanca öğretmeniyim. Ailemin dönüşünün benim için çok geç oluşundan ve lisede bir yıl kayımdan dolayı ancak Almanca öğretmenliğini kazanabildim. Almanca bilmem benim için hem avantaj hem de dezavantaj oldu. Üniversite sınavını ve Almanca Öğretmenliği Bölümünü zorlanmadan başardım. Ama diğer yandan da Almanca dışında başka bir bölümü seçmeye cesaret edemedim.

Ayrıca bu alanda maalesef çok atama olmaması da başka bir dezavantaj. Atama olsa bile Türkiye'de Almanca öğrenmiş kişiler Almanya'dan gelenlerden daha iyi bir genel bilgiye sahip olmalarından dolayı tercih ediliyorlar.

Öğretmen olmanın çocuk büyütmeye çok avantajı var. Tabii dezavantajı da var. Mesela nasıl çocuk büyütülüyor biliyorsun. Ama çocuğa bakan veya onun çevresindeki insanlara "Bunu böyle yapma, bu iyi değil." deseniz de sizi dinlemeyebiliyorlar. Çünkü Türk kültürüne göre hep şu mantık var: "Sen ne bilirsin. Ben kaç tane çocuk büyüttüm." Bu tabii biraz yorucu olabiliyor. Kendim için konuşmam gerekirse annem kızıma çok iyi bakıyor. Bazen ben bu konularda konuşuyorum. Annemle fikir paylaşımında bulunuyoruz. Annem hiçbir zaman "Sen bilmiyorsun." gibi şeyler söylememiştir.

Dediklerimi özenle yerine getirir. Çünkü kendi çocuklarını büyütürken kendi hatalarını görememiş olabilir. Torunu için her şeyin en iyisini yapmak istiyor. Bu konuda desteği ve varlığı için çok minnettarım ona.

Çocuğunuzun eğitiminde sizin için önem ve öncelikler nelerdir?

Ben çocuğum için öncelikle, iyi bir sınıf öğretmenin olması isterim. Benim sınıf öğretmeninde aradıklarım; disiplin ve düzenli olmasıdır ama bu düzeni ve disiplini sevgi ile öğretmesi gerekir. Takipçi bir öğretmen olmasını da tercih ederim. Bana daima doğru söylemelidir. Ben kızımın eksisi ve artı yanlarını bilmeliyim ki kızıma dışarıda yani okul hayatı dışında yardım edebileyim. Bana göre dersler çok önemli değil. Önemli olan çocuğum ders çalışma metodunu öğrensin, nasıl uygulaması gerektiğini bilsin ya da öğrendiklerini başka derslere transfer edebilsin. Ezbere bir öğrenme değil. Kızım neler yapmalı? Saygılı olmalı, derslerine önem vermeli ve öğretmenini sevmelidir. Bana göre eğitim daima bir üçgen şeklinde gerçekleşir. Bazı konuları öğretmen, bazılarını ben pekiştirmeliyim.

Okulda din konusuna gelirse, aslında kızımın biraz dinle ilgili konuları öğrenmesini isterim. Çünkü din insana maneviyatı öğretiyor. İnsanlara karşı güzel davranışı öğretiyor. Ama tabii ki de koyu dinciler gibi yaşamasını istemem. Temel dini şeyleri öğrensin yeter.

Genel olarak Türkiye’de eğitim konusunda ciddi sıkıntılar olduğundan dolayı bu beklentilerimin ne kadar gerçekleşeceği konusunda tabii ki de şüphelerim var. Maddi durumunuz iyiye ve koleje yollarsanız ancak iyi bir eğitime kavuşabileceği düşüncesi var bu zamanda. Aslında insanların hiç böyle düşüncelere yönlenmemeleri gerekir. Ama zaman bizi oraya götürüyor. Maddiyatı iyi olmayan insan peki ne yapsın? Zor bir durum. Benim kızım daha çok küçük ama ben de şimdiden nasıl olacak, onu nereye yollayacağım gibi düşünceler başladı.

Çocuğunuzun hangi dili öncelikli olarak öğrenmesini istediniz?

Kızımın aslında Almanca veya İngilizce öğrenmesini isterdim. Çünkü yaşadığımız çevre zaten Türk bir çevre. O nedenle Türkçeyi zaten öğrenecektir. Her hangi bir yabancı dili bilmesi zihinsel faaliyet anlamında

da çok iyi bir durumdur. Nöronların gelişimini en çok küçük yaşta öğrenilen diler genişletiyormuş. Ayrıca şimdiki zamanda dil öğrenmek çok önemli olduğu için bir dili bilip biraz büyüdüğünde ikinci bir dile başlayabilir. Kısaca ne kadar çok dil öğrenirse, gerek hayat gerekse beyin faaliyetleri için o kadar iyidir. Ama tabii bu dilleri öğrenmek zaman ve emek ister. Ben ona mümkün olduğunca en azından az az Almanca kelimeler öğretmeye çalışıyorum. Aslında normalde doğumdan itibaren konuşmak lazımdı. Fakat o zaman bir anne için çok zor zamanlar olduğu için Almanca konuşmayı hiç düşünmüyorsunuz bile.

Sizce Almanya'daki Türklere hangi dilde eğitim verilmeli mi?

Almanya'da anneler beni ve kardeşlerimi Türk kültürüne göre yetiştirmeye çalıştılar. Evde daima Türkçe konuşuldu. Sadece dışarıda ve okulda Almanca konuşuldu. Bence kesinlikle Almanca eğitim verilmelidir. İnsan madem bu ülkede yaşıyor, o zaman o ülkenin kültürünü ve dilini benimsemeli ve öğrenmelidir. Bizim Almanya'daki Türkler sanki kendi ülkelerindeymiş gibi çok rahatlar. Onlar beni anlasınlar, ben öğrenmen düşüncesindedir. Bu çok yanlış bir düşüncedir. Şu an herkes dil öğrenmek için başka ülkelere gidiyor. Almanya'da yaşayanlarda bu avantaj varken öğrenmeyi düşünmüyorlar bile. Aslında bizleri orada ne güzel temsil edebilirler ama etmiyorlar. Dili öğrenseler, Almanların kurallarına uysalar ve onlar gibi yaşasalar ne güzel olurdu. Tabii kimse onlara dininden vs. vazgeç demiyor. Ama biraz uyum sağlamaları gerekiyor. Buna da öncelikle dili öğrenerek başlamaları gerekir. "Bir dil, bir insan" derler. Mesela şimdi Alman Konsoloslukları kişileri temel Almandayı bilmeden Almanya'da oturmaya izin vermiyor. Bence çok güzel bir uygulamadır. Almanlar, bizler gibi yaşayacaksın ve bu dili öğreneceksen gel bizim ülkemize diyorlar.

Dinin size ve ailenize etkileri nelerdir? Almanya'da etkisi nasıldı?

Ailem dinimizde olması gereken ödevleri yerine getirmeye çalışır. Ama dinimizi türbanlıların yaşadığı gibi yaşamaz. Namazını da kılar, başı açık da gezer. Maneviyat konularına çok düşkündür. Hak yememek, insanlara yardım etmek, güler yüzlü olmak, selam vermek, oruç tutmak vs. şeyler gibi.

Bunlar hem dinimizin hem insanlığın bir parçasıdır. Ben de mesela namazımı kılarım. Ama tesettürlü gezmem.

Aslında örtünmek bence çok kötü bir düşünce değil de yönlendirdikleri şekil çok kötüdür. Türban, bana göre çok çirkin bir görünüm sağlıyor. Eskilerdeki gibi basit güzel bir başörtüsü kullanıp onu da göğüs bölgesini kapatacak şekilde örtmek kadının örtünmesidir. Artık bu devirde örtüyü bin bir şekle soktular. Kafaya şapka şeklinde, sadece gözler görünecek şekilde, kafada boğazdan bağlama vs... Dinen de örtümüzün bir anlamı var aslında ve yapılması gereken bir şekli var. Örtünün “iman tahtası denilen bölgeyi ” yani dekolteyi ve göğüs bölgesini kapatacak şekilde bağlanması gerektiği öğretilmişti bana. Ama amacına uygun değil de daha çok moda için uygun takılıyor. İsteyen istediği gibi giyinebilmeli, hiç kimse giysisinden ötürü ne dışlanmalı ne de yüceltilmeli. Bu bireysel bir tercihtir. Almanyada kimse kimseye karışmaz ama burada durum farklı. Zengin semtlerde kadınlar rahatlıkla istediğini giyerken, yoksul semtlerde mahalle baskısı oluşuyor.

Din konusunda Almanlarla hiçbir şey yaşamadım. Almanya’da gezilerde bizleri kiliselere de götürdüler. Kendileri dualarını ettiler, biz oturduk izledik. Ama kimse kimsenin dinine karışmıyordu. Saygı duyuyorlardı. Hatta bizim bayramlarımızda yani Kurban ve Ramazan Bayramlarında bizlere tatil veriyorlardı. Başka dine ve insana karşı saygıyı öğretiyorlardı.

Almanya’ya geri dönmeyi planlıyorsunuz?

Türkiye’ye ailem istedikleri için döndük. Ve ben burada kendime bir hayat kurdum artık. Hayatımdan memnunum. Ailem, eşim, kızım, akrabalarım vs. herkes buradadır. Almanya’ya sadece gezmek, kardeşimi görmek ya da bir iki haftalık seminerler için gitmek isterim. Erkek kardeşim dönmek istedi ve tekrar Almanya’ya döndü de. O Almanya’da daha rahat ediyor. Sadece aile özlemi çekiyor. Biz de onu çok özleyiyoruz. Bunun dışında o orada rahat, biz de burada rahatız. Sadece Türkiye’deki gelecek beni biraz endişelendiriyor. Her gün bir bakıyorsunuz ki bir şeyler değişiyor. Mesela şimdiden kızımı nereye okula yollayacağımı düşünüyorum. Türkiye’de çocuk okutmak, para demektir. Eğitim konusunda Türkiye’ye çok üzülüyorum. Bazen aslında

Almanya'da olan birçok şeyi burada da yapsalar diyorum. Mesela kitapları her sene yeni almaktansa her sene ödünç kullanma gibi.

Serap Hanım, bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.